

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Cursus Theologico-Moralis

Ad usum Tyronum elucubratus, Et in Quotidianis Prælectionibus
Quoad ea, quæ Moralis Theologia disputat De Sacramentis, & Censuris

Viva, Domenico

Patavii, 1723

Art. IV. De Verbis, & aliis signis, & modis, quibus Sponsalia contrahuntur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40650

gali, petendo a voto dispensationem; unde difficiliorem redderet viam perfectionis; Atqui non solum opponitur meliori bono id, quod excludit perfectionem, sed etiam quod reddit illam difficiliorem; ergo votum de matrimonio solum quoad vinculum, seu de matrimonio rato non est de meliori bono, atque adeo invalidum.

VII. Dixi tamen, per se loquendo; aliquando enim ratione circumstantiarum est validum; ut si homo teneatur matrimonium contrahere propter bonum commune, & pacem alicujus Regni; vel ad legitimandos filios ex concubina genitos, vel ratione nocu- menti facti, si aliter satisfieri nequeat, nisi nubendo; vel demum si interveniat specialis revelatio divina, qualem intertuisse in Matrimonio Beatæ Virginis cum S. Joseph, communiter Scholastici docent; in his enim casibus votum non est impeditivum status perfectionis, videlicet cœlibatus, sed supponitur, quod homo aliunde sit impeditus, ut non possit in statu cœlibatus vivere.

Dices: Quilibet habet jus ante matrimonii consummationem ingrediendi Religionem, invita parte, necnon manendi in Sæculo, si uterque conjux conveniat de non consummando; quod de S. Henrico, & Gunegunda, ac de aliis legitur: Ergo vovere matrimonium ad finem dumtaxat suscipiendi tale Sacramentum, ejusque gratiam, sine animo consummandi, non videtur illicitum.

Respondeo, concessio antecedente, nego consequentiam; nam si quis post matrimonium voveat non consummare, sed Religionem ingredi, nulli facit injuriam, sed utitur jure suo, & consulit saluti animæ suæ; quod majus bonum est, quam sit damnatum, quod patitur pars relicta: Contra vero, si ante matrimonium voveat, illo Sacramento suscepto,

non consummare; irrogat injuriam alteri parti, quæ si sciret talem animum, procul dubio matrimonium non contraheret, ne se exponeret infamiae, dum a viro statim relinquitur: Neque potest utraque pars ad id convenire, ut gratiam talis Sacramenti suscipiant, quia matrimonii Sacramentum non est institutum ad talem finem, ut solum propter gratiam, quam confert, suscipiatur, sed ad procreationem prolis, & remedium concupiscentiæ; Ergo eo fine principali cessante, non expedit illud suscipere; sed augmentum gratiæ per alia Sacramenta, & pia opera comparandum.

ARTICULUS IV.

De Verbis, & aliis signis, & modis, quibus sponsalia contrahuntur.

- I. *Quanam signa externa spectent ad valorem sponsalium?*
- II. *Quid si dubitetur, an signa externa exprimant consensum in sponsalia, an in matrimonium? Absolutumne, an conditionatum?*
- III. *Quid si Tertius uni ex pluribus sororibus indeterminate matrimonium promittat, & promissio ab omnibus acceptetur?*
- IV. *Quandonam taciturnitas sit sufficiens signum constitutivum sponsalium?*
- V. *Sex modis sponsalia valide contrahuntur.*

I. **C**Um sponsalia more humano contrahi debeant, atque ad eo eorum promissio debeat signo externo manifestari, inquirendum, quibus verbis, aut aliis signis exprimi debeat, ac soleat isthæc promissio?

Quæritur itaque primo; Quanam signa sensibilia requirantur ad valorem sponsalium?

Re-

Respondeo, requiri, & sufficere omnia illa signa, quæ hic, & nunc, spectatis omnibus circumstantiis, satis expriment parti internum consensum, quin requirantur verba ulla determinata. Quare si partes conveniant aut invicem, aut ex consuetudine loci recepta, ut manuum constrictio, verbi gratia, signum sit interni consensus, sufficienter per tale signum constituerentur sponsalia: Et de facto apud quosdam Indos, teste Con., contrahuntur sponsalia per hæc verba: Ego te sepeliam, si supervivero.

II. Si tamen signa externa sint dubia, semper ita interpretanda sunt, ut minimam obligationem inducant: Quare si certum sit, quod aliqua verba internum consensum expriment, dubium vero sit, num significant consensum in sponsalia, an in matrimonium? ut si dicatur, Accipio te in uxorem in crastinum, dicendum, quod sponsalia, non autem matrimonium constituent; ut quantum fieri potest, faveamus libertati possidenti: Quamvis revera Con., Hurtad., & alii contra Victor., & Sanch. velint, quod hujusmodi verba matrimonium potius significant, quam sponsalia; quia sensus illorum videtur esse, Volo nunc, ut crastina die sis mea uxor; ita ut non promittatur matrimonium, sed tradatur corpus pro crastina die.

Dubium etiam est, An hæc verba, Non aliam præter te ducam, sufficiant ad sponsalia? Negat Sanch., Con., Henr. contra Palud., & plures Canonistas. Ratio est, quia sensus illorum verborum est conditionatus, videlicet, si uxorem ducam, non nisi te ducam. Verum si hujusmodi propositiones exceptivæ respiciant tempus præsens, aut præteritum, videntur esse absolutæ; si vero respiciant tempus futurum, videntur esse conditionatæ. Hinc si dicatur, Nullus Apostolorum, præter Judam, tradi-

dit Dominum, vel, Non nisi Petrus currit, videtur absolute significari, quod Judas Dominum tradiderit; vel quod Petrus currat, & nemo alius præter Petrum. Hinc verba ista, Nullam aliam volo in uxorem præter te, videntur sufficere ad matrimonium, quia habent significationem absolutam; cum sensus sit, Te, & non aliam volo in uxorem: Contra vero hæc verba, Nullam aliam ducam præter te, non videntur sufficere ad sponsalia; quia habent significationem conditionatam, denotando, quod, si uxorem sim ducturus, non nisi Te ducam. Ratio disparitatis ex Perez disp. 4. sect. 4. est, quia propositio exceptiva, quando respicit tempus præsens, vel præteritum, significat objectum determinate: Contra vero quando respicit tempus futurum: Unde qui vovet, nullam aliam Religionem se ingressurum, præterquam Capucinorum, non videtur absolute obligandus ad ingressum ad illam Religionem, sed solum conditionate, si scilicet velit esse religiosus.

Cæterum circa signa dubia relate ad sponsalia in foro interno standum est intentioni contrahentium, cum ab ea pendeat valor illorum; in foro autem externo standum est signorum significationi, juxta circumstantias, & loci consuetudinem.

III. Quæritur secundo; An ex verbis disjunctivis consurgant sponsalia; ut si Titius dicat pluribus fœminis; Ducam aliquam ex vobis, quam elegero, & illæ repromittant?

Respondeo, in tali casu non haberi in rigore sponsalia, quæ cum ordinentur ad matrimonium, debent respicere personam determinatam, sicut respicit matrimonium: Præterea debet ex sponsalibus consurgere impedimentum publicæ honestatis; quod certe non consurgeret in casu nostro, si scilicet Titius pluribus sororibus ma-

trimonium promittat disjunctive. Dico tamen, quod Titius teneretur ex vi contractus initi unam illarum eligere, & ducere. Quod si cum una haberet copulam, censendum, illam elegisse, nisi aliud exprimat; ut notat Rebel., Con., quia non præsumitur illa aliter concedere usum sui corporis, nisi sub spe futuri matrimonii.

IV. Quæritur tertio; An aliquando taciturnitas, tamquam signum externum consensus interni, sponsalia constituat?

Respondeo affirmative, ut diximus articulo primo, numero quinto. Et primo quidem aliqui pro aliis tacentibus ex istorum mandato sponsalia contrahunt, ut patet: Si enim sponsalia contrahi possunt per Procuratorem, & Internuncium, pariter contrahi possunt ab aliis de mandato principalium. Secundo, quando parentes contrahunt pro filiis præsentibus, horum taciturnitas habetur pro signo externo consensus interni, ex cap. unico de Desponsatione impuberum in 6. Et quod dicitur de parentibus, probabiliter ex Perez, Con., Bonac. contra Sanch., & Rebel. extenditur ad Tutores, Curatores, & alios, qui loco parentum curam habent pupillorum, aut minorum; Nam in his casibus Pupilli, & minores scientes, quid agatur, & non contradicentes, cum facile possint, consentire videntur. Ratio autem, quare Bonif. VIII. in laud. cap. solum meminerit Parentum, non vero Tutorum, & Curatorum, est, quia Parentes regulariter pro cura, & sollicitudine filiorum sunt, & de illis copulandis frequentius agunt. Alii autem non nisi in defectum Parentum.

Oppones: Taciturnitas filii, pro quo spondet Pater, provenire potest ex metu reverentiali erga Patrem; ergo non est signum consensus interni.

Pars VII.

Respondeo, nego consequentiam; nam etiam verba affirmantia proferri possunt ex metu reverentiali, nec perinde sequitur, quod non sint signa consensus interni: Si tamen filius ex metu reverentiali aut taceat, aut expresse annuat sine interiori consensu, procul dubio in foro interno sponsalia sunt invalida, & solum sunt valida pro foro externo: Si vero ex metu reverentiali aut taceat, aut annuat cum consensu interno, sponsalia sunt etiam pro foro interno valida, ut dicemus quæst. seq. art. 8., & quæst. 4. art. 2. Etenim metus reverentialis cadens in constantem virum irritat solum contractum matrimonialem, alios vero contractus non reddit irritos, sed irritandos.

V. Quæritur quarto; Quot modis sponsalia contrahantur?

Respondeo, sex modis posse valide contrahi, ut constat ex hæcenus dictis. Primo quidem publice coram Parocho, & testibus, ut matrimonium. Secundo privatim, & clandestine, solis consciis contrahentibus; Etenim solum matrimonium clandestinum a Trident. invalidatur, ut declaravit Sacra Congregatio apud Rebel. lib. 4. sect. 3., & communiter Doctores docent contra nonnullos apud Sanch. lib. 1. disput. 12. Tertio per verba, Verbi gratia, Promitto tibi matrimonium. Quarto per varia signa, verbi gratia, per subarrhationem, seu per annuli donationem, & receptionem, ubi ex consuetudine loci hæc sunt signa sponsalium. Aut si post tractatum inter amicos de matrimonio inter Titium, & Bertam, Titius mittat Bertæ pecuniam, vel jocalia, & illa acceptet; Aut si vir apprehendens feminae manum dicat, Do tibi fidem de matrimonio contrahendo, & illa manum non retrahat. Quinto per Parentes, Tutores, Curatores, qui pro liberis, pupillis, minoribus, etiam ab-

C sen-

sentibus, contrahunt, ipsis scientibus, & non contradicentibus. Sexto per Procuratorem, seu Internuncium, aut per literas.

ARTICULUS V.

Quinam possint Sponsalia contrahere?

- I. Jure Canonico ad valorem sponsalium requiritur saltem septennium.
- II. Ultima dies temporis requisiti ad sponsalia, ad Matrimonium, ad Testamentum sufficit, si sit incepta; ad Professionem vero debet esse completa.
- III. Sponsalia invalida ex defectu aetatis non ratificantur sine notitia nullitatis.
- IV. Si malitia suppleat aetatem, probabiliter valida sunt sponsalia ante septennium. At quid pro foro externo?
- V. Num possint Parentes, aut Tutores contrahere sponsalia pro filiis, aut pupillis ante septennium?
- VI. Habens votum castitatis, si promissit foemine matrimonium sub conditione copulae, ad quid teneatur post copulam obientam?
- VII. Num sint valida sponsalia inter notabiliter inaequales?
- VIII. Cur offerens pretium excessivum pro re, quam emit, non teneatur solvere, nisi pretium iustum; Nobilis vero offerens prodige matrimonium plebejo, teneatur stare promissis?

I. **H**Actenus explicavimus rationem formalem essentialiter requisitam ad sponsalia perficienda, agendum nunc de habilitate personarum contrahentium, inquirendo, Quanam aetas in illis requiratur? Et quanam impedimenta contractum invalident, inspecto statu, & conditione

contrahentium?

Quaeritur itaque primo; Quanam aetas requiratur in contrahentibus sponsalia?

Respondeo, jure naturae requiri, ut contrahentes habeant usum rationis, jure vero canonico, ut habeant saltem septennium, quando solet perfectus usus rationis regulariter advenire.

II. Dubium est primo; An valida sint sponsalia, si paulo ante septennium celebrentur, verbi gratia, octo, vel decem dies ante; cum in jure parum, & nihil aequiparentur; & ex Aristot. i. physicor., quod parum distat, nihil distare videatur.

Respondeo cum Sanch., Con., & aliis communiter contra Sot., & Henr., esse invalida, nisi malitia suppleat aetatem, (ut mox dicemus) seu nisi perfectus usus rationis ante septennium habeatur. Ratio est, quia terminus a Jure praescriptus consistit in indivisibili, nec in tali casu parum reputatur pro nihilo: Unde professio religiosa ante decimum sextum annum est invalida; Et idem dicas de anno Novitiatus. Sanch. tamen docet, sufficere, quod ultima dies septennii sit incepta, & nondum completa, & hoc favore matrimonii. Etenim non minus est favorabile matrimonium, quam testamentum; sed ad testamentum, in quo requiruntur quatuordecim anni completi, sufficit, si ultima dies sit incepta, ex leg. *Qua aetate de Testamentis*: Ergo etiam sufficit ad matrimonium, & sponsalia: Non tamen in professione religiosa, aut in anno novitiatus, quem a momento ad momentum vult computari Trident. sess. 13. cap. 15. Et disparitas est, quia sponsalia, Testamentum, & Matrimonium sunt magis favorabilia, quam Professio religiosa; cum natura magis ad illa, quam ad hanc inclinet.

III. Adverte tamen, quod sponsalia ex defectu aetatis, vel usus rationis in-